

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**

**Θεματικός Σχηματισμός Υποθέσεων της
Ευρωπαϊκής Ένωσης & των Δικαστηρίων
της, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.) &
Δικαστηρίων της Αλλοδαπής**

Αρμόδιοι: Δημήτριος Καλόγηρος, Νομικός
Σύμβουλος του Κράτους,

Σταυρούλα Τρεκλή,

Ζαχαρούλα Χατζηπαύλου, Πάρεδροι ΝΣΚ

Ταχ. Δ/ση: Ακαδημίας 68 & Χ. Τρικούπη

Τ.Κ.: 106 78 Αθήνα

Τηλ: 2103804807, 2132121723

E-mail: hrgent@nsk.gr

Αθήνα, 19-11-2025

Αριθ. Πρωτ.: 103-5060/A2588.1

ΠΡΟΣ:

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ**

Email: gsarri@justice.gov.gr

koinovouleftikos@justice.gov.gr

gnkth@justice.gov.gr

ΚΟΙΝ: ΝΣΚ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Email: proffice@nsk.gr

ΘΕΜΑ: Ερώτηση στη Βουλή, σχετικά με την εκτέλεση της απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) επί της προσφυγής της Α.Ρ.Ε. κατά της Ελλάδας (αριθ. προσφυγής 15783/21), με αριθμό πρωτοκόλλου Βουλής 686/29-10-2025.

ΣΧΕΤ: 1) Το με αριθ. πρωτ. 271^α /12-11-2025 έγγραφό σας.

2) Το με αριθ. πρωτ. 103-3852/A2588.1/26-8-2025 έγγραφό μας.

1. Αναφορικά με την εν θέματι υπόθεση, υπενθυμίζεται, εισαγωγικά, ότι οι κρίσεις του ΕΔΔΑ αφορούσαν στο συγκεκριμένο περιστατικό επικαλούμενης επαναπροώθησης της προσφεύγουσας από την Ελλάδα στην Τουρκία στην περιοχή του Έβρου τον Μάιο¹ του 2019. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο διαπίστωσε, επίσης, ότι υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις που υποδηλώνουν ότι, κατά την περίοδο των γεγονότων που καταγγέλθηκαν, υπήρχε μια συστηματική πρακτική επαναπροωθήσεων υπηκόων τρίτων χωρών, από τις ελληνικές αρχές, από την περιοχή του Έβρου προς την Τουρκία. Η εκτέλεση της εν θέματι απόφασης, επομένως, αφορά τις συγκεκριμένες διαπιστώσεις.

¹ Και όχι τον Ιούνιο, όπως αναφέρεται στην εν θέματι Ερώτηση.

2. Προς απάντηση του παραπάνω σχετικού με αριθμό 1 εγγράφου σας και σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού με αριθμό 2 εγγράφου μας, σας ενημερώνουμε για τις ακόλουθες εξελίξεις-ενέργειες, οι οποίες έχουν λάβει χώρα, στο πλαίσιο εκτέλεσης της εν θέματι απόφασης.

Καταβολή αποζημίωσης στην προσφεύγουσα

3. Εκδόθηκε εμπροθέσμως χρηματικό ένταλμα και καταβλήθηκε το επιδικασθέν από το ΕΔΔΑ ποσό δίκαιης ικανοποίησης της προσφεύγουσας, ύψους 20.000 ευρώ, στις 22-9-2025. Στη συνέχεια, με το έγγραφό μας, με αριθ. πρωτ. 103 4451/8-10-2025, ενημερώθηκε, συναφώς, η Υπηρεσία Εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ του Συμβουλίου της Ευρώπης (Γραμματεία της Επιτροπής Υπουργών).

Κατηγοριοποίηση της υπόθεσης για τη διαδικασία επιτήρησης της εκτέλεσής της από την Επιτροπή Υπουργών

4. Η Επιτροπή Υπουργών, κατά την 1537η Σύνοδό της (Σεπτέμβριος 2025), παρά τη διατύπωση διαφωνίας από την Ελλάδα, ενέταξε την υπόθεση στην ενισχυμένη διαδικασία επιτήρησης (enhanced procedure), ως υπόθεση αναφοράς (leading case), κρίνοντας ότι η παραβίαση αφορά σε σοβαρό σύνθετο πρόβλημα. Συναφώς, η Επιτροπή Υπουργών επικαλέστηκε την ακολουθούμενη από εκείνη πρακτική, κατά την επιτήρηση εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ, που αφορούν όλα τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα στην ΕΣΔΑ κράτη-μέλη, με τις οποίες διαπιστώθηκαν από το Δικαστήριο όμοιες αντίστοιχες παραβιάσεις², καθώς και τη διαπίστωση από το Δικαστήριο της ύπαρξης, κατά τον χρόνο των περιστατικών της υπόθεσης, ισχυρών ενδείξεων περί συστηματικής πρακτικής επαναπροωθήσεων υπηκόων τρίτων χωρών, από τις Ελληνικές αρχές, από την περιοχή του Έβρου προς την Τουρκία. Η Επιτροπή επισήμανε ότι η πολυπλοκότητα του προβλήματος επιρρωνύεται από τη διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι δεν υπάρχει στην ελληνική έννομη τάξη αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα για την προβολή συναφών αιτιάσεων ενώπιον των εθνικών αρχών, σε συνδυασμό με τις ελλείψεις που το ΕΔΔΑ επισήμανε ότι υπάρχουν στην ποινική διερεύνηση όμοιων υποθέσεων. Σημειώνεται ότι η λήψη μέτρων σχετικά με τις εν λόγω ελλείψεις, επιτηρείται στο πλαίσιο της εκτέλεσης των αποφάσεων της ομάδας υποθέσεων Σιδηρόπουλος-Παπακώστας, η οποία επιτηρείται από την Επιτροπή Υπουργών υπό την ενισχυμένη διαδικασία επιτήρησης.

² Μεταξύ άλλων, Μ.Η. και λοιποί κατά Κροατίας, αριθ. προσφ. 15670/18, Μ.Κ. και λοιποί κατά Πολωνίας, αριθ. προσφ. 40503/17, Shahzad κατά Ουγγαρίας, αριθ. προσφ. 12625/17, J.A. και λοιποί κατά Ιταλίας, αριθ. προσφ. 21329/18.

Διάχυση της απόφασης

5. Η διάχυση της απόφασης προς όλες τις αρμόδιες ελληνικές αρχές (Άρειος Πάγος, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου), πραγματοποιήθηκε στις 21-10-2025. Η διάχυση συνίσταται στην αποστολή του κειμένου της απόφασης του ΕΔΔΑ, σε επίσημη μετάφραση στα ελληνικά, με έγγραφο της Προέδρου του Ν.Σ.Κ., στο οποίο εκτίθενται οι διαπιστωθείσες παραβιάσεις και οι αιτίες τους, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου, καθώς και το στάδιο εκτέλεσης αυτής, προς τον σκοπό της ευρείας ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών. Με το παραπάνω έγγραφο διάχυσης, ζητείται, επίσης, από τις αρμόδιες αρχές να παράσχουν στοιχεία και πληροφορίες, σχετικά με τα μέτρα που προτίθενται να λάβουν, ώστε να ενημερωθεί η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

6. Ειδικότερα, οι αρμόδιες αρχές έχουν κληθεί να απαντήσουν σε συγκεκριμένα ερωτήματα και αιτήματα, αναφορικά με τη λήψη ατομικών και γενικών μέτρων συμμόρφωσης, μεταξύ των οποίων, περιλαμβάνονται τα εξής:

i) ζητήθηκε από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές να διερευνήσουν, υπό το φως των παραδοχών της απόφασης του ΕΔΔΑ, το ενδεχόμενο επανεξέτασης της υπόθεσης της προσφεύγουσας, στο πλαίσιο της έγκλησης που είχε κατατεθεί στις 18-6-2019 στο όνομα της προσφεύγουσας εκ μέρους του Εθνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, ενώπιον του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών, για παράνομη κράτηση, έκθεση προσώπου σε κίνδυνο ζωής, βαριά σωματική βλάβη, υποβολή σε βασανιστήρια κ.ά., η οποία είχε τεθεί στο αρχείο με Διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Ορεστιάδας. Επίσης, ζητήθηκε από τις αρμόδιες αρχές να μας γνωρίσουν: (α) αν έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια συναφή με το θέμα της αποτελεσματικής διερεύνησης σχετικών περιστατικών για τους δικαστές/εισαγγελείς της τακτικής δικαιοσύνης και (β) τον αριθμό των καταγγελιών/μηνύσεων/εγκλήσεων, οι οποίες έχουν υποβληθεί τα έτη 2024 και 2025, για περιστατικά επαναπροωθήσεων από τα χερσαία σύνορα της χώρας, καθώς και την πορεία αυτών,

ii) ζητήθηκε από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές να μας ενημερώσουν: (α) για τυχόν εξελίξεις ως προς το ζήτημα της θέσπισης ανεξάρτητου μηχανισμού επιτήρησης για παρόμοιες υποθέσεις, (β) αν υφίστανται συγκεκριμένα Πρωτόκολλα/Οδηγίες, που τα μέλη της Αστυνομίας ακολουθούν σε περίπτωση εντοπισμού υπηκόου τρίτης χώρας που επιχειρεί να εισέλθει παράτυπα στην

ελληνική επικράτεια, ή αντίστοιχα, να έχει περάσει τα χερσαία σύνορα και να έχει εισέλθει στην ελληνική επικράτεια, (γ) πόσοι υπήκοοι τρίτων χωρών συνελήφθησαν κατά τα έτη 2024-2025 να έχουν εισέλθει παράτυπα στην ελληνική επικράτεια και ποιες διαδικασίες ακολουθήθηκαν για αυτούς, (δ) αν έχουν πραγματοποιηθεί σεμινάρια/συνέδρια/εκπαιδευτικά προγράμματα για το προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ., σχετικά με τη διαχείριση και την προστασία ατόμων, κατά τη διάρκεια περιστατικών αποτροπής εισόδου στην ελληνική επικράτεια και (ε) εάν έχουν διενεργηθεί πειθαρχικοί έλεγχοι, κατά τα έτη 2024-2025, για καταγγελλόμενα παρεμφερή περιστατικά από στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. και, σε καταφατική περίπτωση, την πορεία αυτών και

iii) ζητήθηκε από τα αρμόδια υπουργεία να μας γνωρίσουν εάν έχουν υπάρξει τυχόν νομοθετικές ρυθμίσεις, σχετικά με τα θέματα που θίγονται εν προκειμένω.

7. Οι απαντήσεις των Αρχών στα προαναφερόμενα ερωτήματα, οι οποίες φαίνεται να αφορούν τα διαλαμβανόμενα στην εν θέματι Κοινοβουλευτική Ερώτηση, αναμένεται να περιέλθουν στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους έως τις 5-12-2025, προκειμένου να αποσταλεί εμπρόθεσμα, ήτοι έως τις 30-12-2025, ενοποιημένο έγγραφο/σχέδιο δράσης (action plan), μέσω της ΜΕΑ Στρασβούργου, προς την Υπηρεσία Εκτέλεσης των αποφάσεων του ΕΔΔΑ της Επιτροπής Υπουργών, για την ενημέρωσή της ως προς τα μέτρα εκτέλεσης που έχουν ληφθεί, πρόκειται να ληφθούν ή βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.

Αναφορικά με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ)

8. Ειδικά ως προς το τέταρτο σκέλος της Ερώτησης, επισημαίνεται ότι το ΕΔΔΑ δεν κλήθηκε να λάβει θέση επί της λειτουργίας της ΕΑΔ. Το Δικαστήριο ασχολήθηκε με το κατά πόσο η καταγγελία προς την ΕΑΔ αποτελούσε, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ένα αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, το οποίο η προσφεύγουσα όφειλε να έχει ασκήσει, πριν από την κατάθεση της προσφυγής της σε αυτό, προκειμένου να ελεγχθεί αν τηρήθηκε η προβλεπόμενη από το άρθρο 35 της ΕΣΔΑ προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφυγής, ήτοι της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και βοηθημάτων. Το Δικαστήριο εξέτασε μία συγκεκριμένη Έκθεση που είχε εκδοθεί παλαιότερα από την ΕΑΔ (την ΟΜ 3/4, που δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2022 και αφορούσε στο από 6 Οκτωβρίου 2021 δημοσίευμα της *Lighthouse Reports*, σχετικά με καταγγελίες για επαναπροώθηση παράτυπων μεταναστών), η οποία έκρινε ότι δεν ήταν σε θέση να αμφισβητήσει την αξιοπιστία των συμπερασμάτων που περιείχονταν στις εκθέσεις και τις παρατηρήσεις του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη

και της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Για τον λόγο αυτό, το ΕΔΔΑ κατέληξε ότι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, η προσφυγή στην ΕΑΔ δεν συνιστούσε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, το οποίο η προσφεύγουσα όφειλε να έχει ασκήσει, πριν από την άσκηση της προσφυγής της. Καμία άλλη κρίση δεν εξέφερε το Δικαστήριο, αναφορικά με την ΕΑΔ, για την οποία, άλλωστε, το αρμόδιο όργανο παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO-Group of States against Corruption) έχει εκφραστεί θετικά στις αντίστοιχες εκθέσεις αξιολόγησης. Εξάλλου, η Γραμματεία της Επιτροπής Υπουργών δεν έχει θέσει θέμα λειτουργίας της ΕΑΔ, στο πλαίσιο της υποχρέωσης λήψης μέτρων προς εκτέλεση της εν λόγω απόφασης.

9. Καθίσταται, επομένως, σαφές, ότι δεν προκύπτει υποχρέωση λήψης μέτρων αναφορικά με τη λειτουργία της ΕΑΔ.

10. Υπενθυμίζεται, τέλος, ότι το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 13, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ, αναφορικά με την ποινική διερεύνηση της υπόθεσης από τα εθνικά δικαστήρια, η οποία, σύμφωνα με την απόφαση του ΕΔΔΑ, δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις αποτελεσματικότητας που θέτει η Σύμβαση, όπως αυτές έχουν καθορισθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου. Η πτυχή αυτή της απόφασης αντιμετωπίζεται, όπως προαναφέρθηκε, στο πλαίσιο της εκτέλεσης των αποφάσεων της ομάδας υποθέσεων Σιδηρόπουλος-Παπακώστας.

Ο Προϊστάμενος

Κωνσταντίνος Γεωργιάδης
Αντιπρόεδρος ΝΣΚ